

Мельничук Віта, Щербій Альона,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНФОРМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Сучасне суспільство поступово переходить на новий етап розвитку – інформаційний. Процес інформатизації суспільства, який має на увазі застосування інформаційних і комунікаційних технологій у всіх сферах науки і виробництва, зачіпає і освіту на всіх його щаблях.

Інформатизація освіти – це процес забезпечення сфери освіти методологією і практикою розробки та оптимального використання сучасних засобів ІКТ, орієнтованих на реалізацію психолого-педагогічних цілей навчання та виховання. В умовах інформатизації освіти особливої актуальності набуває розвиток інтелектуального потенціалу учня, уміння самостійно здобувати знання, здійснювати різноманітні види самостійної діяльності по збору, обробці, передачі, продукуванню навчальної інформації. Значну роль у формуванні таких знань, умінь і навичок відіграє інформатика.

Особливості викладання інформатики у початковій школі зумовлюються тим, що досі не з'ясовано, кому краще викладати цей предмет дітям молодшого шкільного віку: вчителю початкових класів, який не достатньо володіє предметними компетентностями, але краще знає психологію та рівень розвитку учнів початкової ланки, а також володіє їх підготовкою з інших предметів, або вчителю інформатики, у якого все навпаки – є достатній рівень предметних знань, але не вистачає досвіду роботи з учнями початкової школи [2].

У силу особливостей предмета і специфіки навчання дітей молодшого шкільного віку авторами програми курсу «Сходинки до інформатики» та рядом дослідників (Вітухновська А. О., Горячев А. В., Первін Ю. А., Трактусева С. А. та інші) інформатику в початковій школі рекомендовано викладати вчителям початкових класів. Однак учитель початкових класів, не маючи відповідної кваліфікації, без додаткового навчання не зможе якісно організувати викладання інформатики. Положення, що створилося, пояснюється недостатньою спеціальною та методичною підготовкою педагогів початкової освіти в області теорії і методики навчання інформатики молодших школярів та використання засобів інформаційних та комунікаційних технологій у професійній діяльності.

Тому викладання предмету «Сходинки до інформатики» може здійснюватися за двома напрямками. Перший – навчання інформатики в початковій школі можна здійснювати вчителями початкових класів. Другий – уроки може проводити вчитель інформатики, який працює в базовій та старшій школі [3].

Перший підхід. Учитель початкових класів може провести будь-який урок в своєму класі, якщо він володіє змістом і методикою навчання.

Перша важлива умова – вчитель повинен цього сам хотіти, так як навіть перехід на новий буквар, підручник з української мови або математики

викликає для вчителя початкових класів природну додаткову напругу моральних, інтелектуальних і фізичних сил.

Введення інформатики в настільки жорсткому режимі, як одну годину в тиждень, вимагає від учителя досконалої організації уроку у високому темпі і бездоганному володінні методиками введення понять предмету інформатики.

Друга важлива умова – у вчителя початкових класів перші декілька років повинен бути постійно діючий консультант-учитель інформатики або завуч школи, який володіє інформаційними технологіями. Він може бути присутнім на уроках постійно або епізодично за запитом вчителя початкових класів при проходженні певних тем, але їх відносини повинні бути тарифіковані.

Третя важлива умова – вчитель початкових класів повинен пройти курси підвищення кваліфікації в галузі інформатики та інформаційних технологій, і тим самим отримати право викладати інформатику в своєму класі.

Другий підхід. Учитель інформатики проводить уроки в початковій школі. Він може проводити уроки в будь-якому класі базової або старшої школи, так як він володіє змістом предмету. Однак навчання в початковій школі йому можна довірити при дотриманні тех деяких умов.

Перша важлива умова – вчитель має виявити до цього бажання. Учитель інформатики володіє змістом предмета, але навчання в початковій школі вимагає спеціальних знань психологічних особливостей молодших школярів.

Друга важлива умова – у вчителя інформатики перші два-три роки повинен бути консультант-учитель початкових класів або завуч школи, який володіє змістом і методикою навчання в початковій школі.

Третя важлива умова – вчитель інформатики повинен пройти курси підвищення кваліфікації, на яких повинен отримати додаткові знання з вікової психології та методики навчання в початковій.

Щоб організувати викладання курсу «Сходинки до інформатики» в школі за одним із розглянутих напрямків, існують ряд проблем. І одна із головних – це відповідна підготовка вчителів.

Враховуючи вищезазначене, можна виділити такі основні напрямки підготовки вчителів:

- Психолого-педагогічна готовність вчителя,
- Методика викладання курсу «Сходинки до інформатики»,
- Особливості уроку інформатики в початкових класах.
- Особливої уваги заслуговує питання техніки безпеки, правила поведінки молодших школярів у кабінеті інформатики та санітарно-гігієнічні норми.

Для вчителів початкових класів:

- Ознайомлення з програмою з інформатики для старшої школи і отримати навички володіння ІКТ;
- Вивчити програмні засоби, що існують для підтримки навчального процесу, і використовувати їх на своїх уроках;
- Ознайомитися із сайтами вчителів, які мають відповідні напрацювання, та створити власне портфоліо електронних презентацій для їх наступного використання на уроках інформатики.

Вчителю інформатики необхідно:

- Ознайомитися з програмою початкової школи з усіх предметів;
- Опрацювати підручники та збірники дидактичних завдань і обрати необхідні матеріали та вправи для використання на уроках інформатики та підтримки міжпредметних зв'язків;
- Відвідувати уроки у початковій школі, вивчаючи психологічні особливості учнів та методику роботи з ними [1].

Важливою особливістю роботи з молодшими школярами є врахування їх вікових, фізіологічних та психічних особливостей, що має неабияке значення під час викладання такого складного предмету, як інформатика.

При проведенні курсів з підготовки вчителів до викладання інформатики в початкових класах найбільш складним, на думку автора, є формування у вчителя готовності до такої педагогічної діяльності. Можна сказати, психологічної готовності.

Форми та методи роботи, які пропонуються під час курсів, допомагають більш досконало підготувати вчителів до практичної роботи учнів за комп'ютером. Автори програми курсу не орієнтують на певні програмні засоби для роботи в курсі «Сходинок до інформатики», але звертають увагу, що можна використовувати з наявного у школі навчального програмного забезпечення та середовища, які адаптовані для навчання дітей молодшого шкільного віку [3].

Список використаних джерел

1. Морзе Н.В. Основи методичної підготовки вчителя інформатики: монографія/ Н.В. Морзе. – К.: Курс, 2003. – 372 с.
2. План заходів щодо впровадження Державного стандарту початкової загальної освіти: наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України // Початкова школа. – 2011. № 7. – С. 19-20.
3. Програма курсу «Сходинок до інформатики», 2 – 4 класи загальноосвітніх навчальних закладів // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. 2011. № 4-5. – С. 38-49.
4. Роберт И.В. Толкование слов и словосочетаний понятийного аппарата информатизации образования // Информатика и образование. 2004. №5. С. 22-29.